

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання
історичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор НН інституту історії, права
та міжнародних відносин

Олександр ЖУКОВ

«28» серпня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ДИПЛОМАТІЯ ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ**

Галузь знань 29 Міжнародні відносини
Спеціальність 291 Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії
Освітньо-професійна програма Міжнародні відносини

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією НН інституту історії, права та
міжнародних відносин
«28» серпня 2025 р.

Голова Світлана МОЦАК,
кандидат педагогічних наук, доцент

Суми – 2025

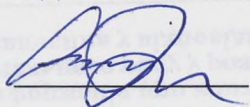
Розробник:

Крупеня І.М., кандидат політичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін
Протокол № 1 від «27» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

Моцак С.І., к. пед. н., доцент, завідувач кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 5 (у 5-му семестрі – 5 кредитів)	Освітній рівень: бакалавр	Обов’язкова
		Рік підготовки:
		III-й
		Семестр
5		
Лекції		
12 год.		
Практичні, семінарські		
16 год.		
Лабораторні		
-		
Самостійна робота		
122 год.		
Консультації:		
0 год.		
Вид контролю: екзамен		
Загальна кількість годин – 150 год.		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Дипломатія іноземних держав» входить до переліку обов'язкових компонентів освітньо-професійної програми (цикл професійної підготовки) спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії з акцентом на вивченні моделей дипломатії іноземних держав та інструментів дипломатії іноземних держав для практичного використання їх досвіду в професійній діяльності та реалізації зовнішньополітичного курсу України та у сфері міжнародних відносин і дипломатії в цілому.

Актуальність курсу «Дипломатія іноземних держав» зумовлена необхідністю вивчення дипломатичних систем і практичного міжнародно-політичного, зовнішньополітичного та дипломатичного досвіду іноземних держав як важливого чинника для інституціонального розвитку зовнішньої політики та дипломатії України. Курс є важливою складовою підготовки фахівців у галузі міжнародних відносин, зокрема з таких питань, як забезпечення дипломатичної діяльності держави, інформаційне, аналітичне і практичне забезпечення реалізації зовнішньополітичного курсу держави.

Предметом навчальної дисципліни «Дипломатія іноземних держав» є моделі дипломатії, дипломатичні системи та дипломатичні практик іноземних держав світу в їх історичній ретроспективі, сьогоденні й перспективі, зокрема – діяльність зовнішньополітичних відомств і дипломатичних служб іноземних держав, щодо міжнародно-політичного забезпечення сприятливих зовнішніх умов для процесів державотворення й модернізації країни. Об'єктом вивчення дисципліни є та частина соціальних відносин на світовій арені, де використовується сукупність загальноприйнятих норм, правил, традицій та умовностей, яких дотримуються спеціалізовані органи, дипломатичні представництва та офіційні особи в міжнародному та дипломатичному спілкуванні та дипломатичних практиках.

Метою курсу «Дипломатія іноземних держав» є підготовка студентів (здобувачів вищої освіти) до майбутньої фахової діяльності у сфері міжнародних відносин, у сфері зовнішніх зносин у центральних і спеціалізованих органах управління держави, бізнес-структурах, шляхом системного вивчення теоретичних і практичних матеріалів з розвитку дво- та багатосторонньої дипломатії в сучасному світі, насамперед моделей дипломатії, дипломатичних систем, національних особливостей дипломатичного протоколу, як інструментів реалізації зовнішньополітичних інтересів іноземних держави в умовах глобалізованого світоустрою.

Основними завданнями вивчення курсу є:

- ознайомлення здобувачів із категорійно-понятійним апаратом курсу «Дипломатія іноземних держав»;
- вивчення особливостей становлення дипломатії іноземних держав та інституціонального розвитку моделей дипломатії іноземних держав;
- компаративний аналіз (порівняльний аналіз) моделей дипломатії іноземних держав як суб'єктів сучасних міжнародних відносин, їх місця в

сучасних міжнародних відносинах, основних принципів та напрямів зовнішньої політики іноземних держав в системі геополітичних координат, діяльності іноземних держав в міжнародних і регіональних організаціях (міжнародних інституціях) та міждержавних відносинах сучасності;

- збагачення здобувачів знанням кращих традицій і повчальних уроків світової та вітчизняної дипломатії, зовнішньополітичної діяльності іноземних держав, підготовка їх до роботи в державних органах, інших структурах з реалізації й захисту дипломатичними засобами національних інтересів України у світі через розуміння і використання позитивного досвіду та дипломатичних практик іноземних держав;

- допомога здобувачам в усвідомленні значимості дипломатичного інструментарію щодо забезпечення процесу розроблення і здійснення зовнішньополітичного курсу держави;

- формування національної самосвідомості, становлення професійного та аналітичного мислення здобувачів у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики та дипломатії;

- формування у здобувачів вміння використовувати історичну інформацію та практичний дипломатичний досвід щодо іноземних держав у майбутній фаховій роботі, зокрема у сфері інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності дипломатії іноземних держав;

- формування у студентів (здобувачів вищої освіти) практичних навичок і професійних компетентностей наступного характеру: користуватися нормативно-правовою базою і розумітися в питаннях національних особливостей моделей дипломатії іноземних держав, а також нормативно-правового забезпечення діяльності іноземних держав у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики та дипломатії; знати національні особливості дипломатичного протоколу та етикету іноземних держав; опрацьовувати і складати дипломатичні документи; орієнтуватися в різноманітності документів, пов'язаних з дипломатичною діяльністю іноземних держав (візитні картки, запрошення на дипломатичне прийняття, відповіді на них тощо); застосовувати норми дипломатичного протоколу, церемоніалу та етикету міжнародної ввічливості при зустрічах і в спілкуванні та на переговорах з представниками іноземних держав; демонструвати знання про моделі та характер взаємодій окремих держав і регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях у сфері дипломатії та міжнародних відносин.

Навчальна дисципліна спрямована на формування визначеної освітньо-професійною програмою **інтегральної компетентності**:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **загальних компетентностей**:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **спеціальних (фахових) компетентностей спеціальності**:

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.

СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

СК10. Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.

СК14. Здатність розуміти закономірності розвитку та самостійно аналізувати ситуацію в країнах і регіонах світу на основі інформації політичного, історичного, економічного, культурного, правового характеру

із застосуванням міждисциплінарних та наукових методів досліджень міжнародних відносин.

СК15. Здатність здійснювати фахову діяльність з дотримання етично-протокольних норм та врахуванням етнокультурних особливостей національної дипломатії країн світу.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Дипломатія іноземних держав» входить до переліку обов'язкових компонент освітньо-професійної програми. Дисципліна спирається на вивчення таких навчальних курсів, як «Історія та культура України», «Українська діаспора в міжнародних відносинах», «Теорія міжнародних відносин», «Публічне мовлення і міжкультурна комунікація», «Теорія і практика дипломатії», «Дипломатичний протокол та етикет». Знання, отримані в результаті вивчення курсу «Дипломатія іноземних держав» можуть бути використані надалі під час вивчення дисциплін: «Теорія і практика переговорів», «Міжнародні організації», «Службове та дипломатичне листування», «Сучасні міжнародні відносини і світова політика», «Міжнародні економічні відносини», «Курсова робота з дипломатії іноземних держав», «Курсова робота сучасних міжнародних відносин та світової політики», «Виробнича практика», «Аналіз і прогнозування зовнішньої політики», «Зовнішня політика і дипломатія сучасної України».

3. Результати навчання за дисципліною

Для засвоєння дисципліни «Дипломатія іноземних держав» студенти мають знати визначальні тенденції світової історії та історії України, категорії теорії держави і права, історії та теорії міжнародних відносин, дипломатичної та консульської служби, теорії та практики дипломатії. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

ПРН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

ПРН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

ПРН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

ПРН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Розподіл балів

Поточний контроль														Разом	Сума
РОЗДІЛ 1. РОЗДІЛ 2.												Лекції	ІНДЗ		
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8	T.9	T.10	T.11	T.12	Л	ІНДЗ	75	100
Поточний контроль															
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10		
Контроль самостійної роботи, ситуаційні завдання (екзамен)														25	

4.1. Критерії оцінювання видів роботи для поточного контролю

Під час оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни «Дипломатія іноземних держав» використовується накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання якості виконання студентами всіх видів аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямованих на опанування навчального навантаження шляхом поточного контролю, контролю виконання самостійної роботи та виконання індивідуального творчого завдання.

Поточний контроль складається з таких компонентів:

- **75 балів:** участь у *семінарах (практичних заняттях)* – підготовка та виступ з усними доповідями, участь в обговоренні дискусійних питань, виконання практичних завдань, презентацій, тощо; відвідування лекцій і виконання індивідуальних творчих завдань, підготовка есе, виконання тестів.

- **25 балів:** *самостійне* опрацювання теоретичного матеріалу, робота з джерелами, нормативно-правовими актами, виконання тестів і ситуаційних завдань (екзамен).

Разом – **100 балів.**

Оцінювання результатів роботи здобувача вищої освіти здійснюється за наступними критеріями:

Кількість балів за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
---	---

90 – 100	- здобувач вищої освіти упевнено оперує обсягом навчального матеріалу і застосовує його для розв’язання проблем; - самостійно оцінює факти, явища, вільно висловлює власні думки; - може характеризувати та аналізувати історичну інформацію; - співвідносити події та процеси за періодами на основі наукової періодизації історичної науки; - студент виявляє творчі здібності, вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати матеріал, наводити чисельні приклади; - вільно користується тематичними картами; - розуміє основні тенденції розвитку зовнішньо-політичних проблем України.
82 - 89	- здобувач вищої освіти загалом володіє обсягом навчального матеріалу; - здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, наводити окремі власні приклади; - вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати основні теоретичні й фактологічні положення, явища, але відповідь може бути не зовсім змістовною, цілісною, послідовною, містити деякі фактологічні помилки, неточності; - здобувач вищої освіти робить незначні помилки, користуючись картою; - не завжди може вірно зробити висновок, добрати переконливі аргументи; - дає загальну характеристику подій (причини, наслідки, значення); - встановлює послідовність подій, характеризує причинно-наслідкові зв’язки між ними.
74 - 81	- здобувач вищої освіти загалом володіє обсягом навчального матеріалу; - здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, наводити окремі власні приклади; - вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати основні теоретичні й фактологічні положення, явища, але відповідь може бути не зовсім змістовною, цілісною, послідовною, містити деякі фактологічні помилки, неточності; - студент робить незначні помилки, користуючись картою; - не завжди може вірно зробити висновок, добрати переконливі аргументи; - не достатньо повно дає характеристику подій (причини, наслідки, значення); - на посередньому рівні встановлює послідовність подій, характеризує причинно-наслідкові зв’язки між ними.
64 - 73	- здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на початковому рівні; - може репродуктивно відтворити незначну частину теоретичного й фактологічного матеріалу; - виявляє знання і розуміння окремих положень курсу; - вміє на елементарному рівні аналізувати, робити узагальнення, порівняння, висновки; - визначає окремі ознаки подій, встановлює їх послідовність; - може дати стисло характеристику окремої події; - слабо орієнтується за картами.
60 - 63	- здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на початковому рівні; - може репродуктивно відтворити незначну частину теоретичного й фактологічного матеріалу; - виявляє знання і розуміння окремих положень курсу;

	- вміє на елементарному рівні аналізувати, робити узагальнення, порівняння, висновки; - визначає окремі ознаки подій, встановлює їх послідовність; - може дати стислу характеристику окремої постаті; - слабо орієнтується за картами.
35-59	- здобувач вищої освіти дуже слабо володіє навчальним матеріалом, нездатний елементарно розпізнавати і відтворити окремі факти, явища, події; - впізнає постать чи подію лише за детальним описом; - не визнає послідовності подій; - відсутні навички роботи з картами; - відповідь має уривчастий, незакінчений, незмістовний характер; - відсутня здатність викласти думку на елементарному рівні; - вибирає правильний варіант відповіді з двох запропонованих (на рівні «так – ні»).
1 - 34	- здобувач вищої освіти зовсім не володіє навчальним матеріалом, нездатний елементарно розпізнавати і відтворити окремі факти, явища, події; - не впізнає постать чи подію; - не визнає послідовності подій; - відсутні навички роботи з картами; - відповідь має уривчастий, незакінчений, незмістовний характер; - відсутня здатність викласти думку на елементарному рівні; - вибирає правильний варіант відповіді з двох запропонованих (на рівні «так – ні»).

Оцінювання індивідуального творчого завдання здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

В Університеті передбачено можливість перезарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній

освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>).

5. Засоби діагностики результатів навчання

Оцінювання знань здобувачів з навчальної дисципліни «Дипломатія іноземних держав» здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають поточний, підсумковий модульний, підсумковий семестровий контроль. Рівень навчальних досягнень здобувачів оцінюється за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль передбачає усні відповіді здобувачів на теоретичні питання семінарських занять, результати самостійної роботи з науковою літературою та першоджерелами, а також якість виконання здобувачем індивідуального завдання у вигляді творчого завдання.

Підсумковий модульний контроль передбачає складання колоквиуму за змістовним модулем. Колоквиум проводиться в усній формі та включає два теоретичні запитання, відповіді на які дають можливість оцінити рівень оволодіння теоретичним матеріалом з історії української дипломатії.

Тестовий контроль передбачає підготовку спеціальних тестових завдань, виконання (чи невиконання) яких вказує на наявність (або відсутність) у здобувача вищої освіти певних знань, умінь.

Індивідуальне творче завдання передбачає виконання здобувачами вищої освіти різних форм творчих завдань (есе, презентація, тези конференції, тощо).

Підсумковий контроль. Формою підсумкового контролю є **екзамен**.

Особлива увага при опануванні змісту навчальної дисципліни «Дипломатія іноземних держав» приділяється запобіганню порушенню академічної доброчесності та забезпечення довіри до результатів освітнього процесу та освітньої діяльності, розумінню здобувачами вищої освіти значення академічної доброчесності та наслідків недотримання її постулатів.

Питання для підсумкового контролю (екзамен):

1. Дипломатична система і модель дипломатії держав Північної Європи досвід реформування, регіонально-економічні особливості, специфічні галузі (компаративний аналіз).
2. Дипломатична система і модель дипломатії Румунії в поліцентричному світоустрої ХХІ століття: регіональні особливості, специфічні галузі, досвід реформування.
3. Дипломатична система і модель дипломатії Сполучених Штатів Америки (США) ХХІ століття: досвід реформування, модернізації та диджиталізації.
4. Дипломатична система і модель дипломатії України ХХІ століття: світовий і національний досвід модернізації, диджиталізації та реформування.

5. Дипломатична система і модель дипломатії Федеративної Республіки Німеччина (ФРН) XXI століття: досвід диджиталізації, реформування та модернізації.

6. Модель багатосторонньої дипломатії Шанхайської організації співробітництва (ШОС): інструментарій, національна специфіка, трансформаційні перспективи.

7. Модель дипломатії Австралії (Австралійського Союзу) в умовах поліцентричного світоустрою XXI століття: типове і особливе.

8. Модель дипломатії Великої Британії в публічному просторі XXI століття: специфічні галузі, національні особливості та інституціональні етапи розвитку.

9. Модель дипломатії держав Латинської Америки (ібероамериканська модель дипломатії) в умовах поліцентричного світоустрою XXI століття: типове і особливе.

10. Модель дипломатії держав Південно-Східної Азії (на прикладі держав за вибором): інституціональні етапи, інструменти, регіонально-економічні особливості (компаративний аналіз).

11. Модель дипломатії держав Східної Азії (на прикладі держав за вибором): регіонально-економічні особливості, інституціональні етапи, інструментарій (компаративний аналіз).

12. Модель дипломатії Європейського Союзу (ЄС) в умовах сучасного світового міжнародно-політичного простору: нормативно-правове регулювання, системні особливості та регіональна специфіка.

13. Модель дипломатії Італійської Республіки в умовах мондіалізованого світоустрою XXI століття: інституціональні етапи, нормативно-правове регулювання та регіонально-трансграничні особливості.

14. Модель дипломатії Канади в умовах мондіалізації світового міжнародно-політичного простору XXI століття: національні особливості, специфічні галузі та регіональна специфіка.

15. Модель дипломатії Китайської Народної Республіки (КНР): національні особливості, специфічні галузі, кадрове забезпечення.

16. Модель дипломатії Королівства Іспанія в публічному просторі XXI століття: специфічні галузі, національні особливості та інституціональні етапи розвитку.

17. Модель дипломатії Малайзії в публічному просторі XXI століття: специфічні галузі, національні особливості та інституціональні етапи розвитку.

18. Модель дипломатії Республіки Вірменія в умовах постбіполярного світоустрою XXI століття: інституціональні етапи, нормативно-правове регулювання та регіонально-трансграничні особливості.

19. Модель дипломатії Республіки Польща в умовах поліцентричного світоустрою XXI століття: типове і особливе.

20. Модель дипломатії Святого Престолу (Ватикан) XXI століття: інституціональні етапи, структурні особливості, кадрове забезпечення, інструментарій.

21. Модель дипломатії та дипломатична система Азербайджанської Республіки в умовах глобалізації: регіональні особливості, специфічні галузі, перспективи реформування.

22. Модель дипломатії та дипломатична система Грузії в умовах глобалізації: регіональні особливості, специфічні галузі, перспективи реформування.

23. Модель дипломатії та дипломатична система Республіки Болгарія в умовах глобалізації: регіональні особливості, специфічні галузі, перспективи реформування.

24. Модель дипломатії та дипломатична система Республіки Молдова в умовах глобалізації: регіональні особливості, специфічні галузі, перспективи реформування.

25. Модель дипломатії Французької Республіки в умовах мондіалізованого світоустрою XXI століття: інституціональні етапи, нормативно-правове регулювання та регіонально-трансформаторні особливості.

26. Модель дипломатії Японії в умовах мондіалізації світового міжнародно-політичного простору XXI століття: національні особливості, специфічні галузі та регіональна специфіка.

27. Організація Об'єднаних Націй (ООН) в умовах глобалізованого світового простору: міжнародно-правове регулювання, модель багатосторонньої дипломатії, дипломатичні інструменти.

28. Сучасна дипломатична система і модель дипломатії держав Бенілюкс (Бельгія, Нідерланди, Люксембург): досвід модернізації, регіональні особливості, національна специфіка (компаративний аналіз).

29. Сучасна дипломатична система і модель дипломатії Держави Кувейт в поліцентричному світоустрої: регіональні особливості, інструментарій, інституціональні етапи.

30. Сучасна модель дипломатії Бельгії: національні особливості, інституціональні етапи, модернізаційні перспективи.

31. Сучасна модель дипломатії держав Азійсько-Тихоокеанського регіону (АТР): специфічні галузі, інструменти, регіонально-економічні особливості (на прикладі держави за вибором).

32. Сучасна модель дипломатії держав Африки: специфічні галузі, інструменти, регіонально-економічні особливості (на прикладі держави за вибором).

33. Сучасна модель дипломатії держав Близького і Середнього Сходу (на прикладі держав за вибором): специфічні галузі, інструменти, регіонально-економічні особливості (компаративний аналіз).

34. Сучасна модель дипломатії держав Федеративної Республіки Бразилія: специфічні галузі, інструменти, регіонально-економічні особливості (на прикладі держави за вибором).

35. Сучасна модель дипломатії держав Центральної Азії (на прикладі держав за вибором): національна специфіка, інструменти, регіонально-економічні особливості (компаративний аналіз).

36. Сучасна модель дипломатії держав Центрально-Східної Європи (на прикладі держав за вибором): трансформаційні процеси, інструменти, регіонально-економічні особливості (компаративний аналіз).

37. Сучасна модель дипломатії Держави Катар в умовах глобалізаційних процесів: національні особливості, інституціональні етапи, модернізаційні перспективи.

38. Сучасна модель дипломатії Турецької Республіки: національні особливості, інституціональні етапи, модернізаційні перспективи.

39. Сучасна модель дипломатії Фінляндської Республіки: національні особливості, інституціональні етапи, модернізаційні перспективи.

40. Сучасна модель дипломатії Японії: специфічні галузі, інструменти, регіонально-економічні особливості.

41. Особливості протокольної практики організації візитів на вищому й високому рівнях в окремих іноземних державах.

42. Протокольна робота посольств та інших закордонних установ у зв'язку з проведенням візитів.

43. Протокол і переговорний процес. Правила розміщення за столом переговорів і в залі засідань міжнародних конференцій. Порядок підписання договорів.

44. Дипломати і підготовка дипломатів в іноземних державах.

45. Модель дипломатії України в контексті особливостей становлення української державності: досвід іноземних держав.

46. Психологічний тренінг дипломата: досвід іноземних держав.

47. Модель іноземного дипломата ХХІ століття.

48. Дипломатія і політичні переговори з іноземними партнерами: проблема ідентифікації, функції, типологія, моделі.

49. Модель дипломатії – держави Африки.

50. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності дипломатії провідних держав світу (компаративний аналіз).

6. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Дипломатія іноземних держав» складається з двох модулів, які в цілому висвітлюють теоретичні засади та дипломатичні практики щодо моделей дипломатії та дипломатичних систем іноземних держав, а також національних особливостей переговорів і переговорного процесу, дипломатичного протоколу та етикету міжнародної ввічливості, церемоніалу та політесу іноземних держав у сфері міжнародних відносин.

7. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

7.1. Тематичні розділи

Тема 1. Дипломатія іноземних держав: нормативно-правове регулювання і категорійно-понятійний апарат. Концепт «Дипломатія іноземних держав».

Дипломатія іноземних держав. Моделі дипломатії іноземних держав: типове і особливе. Нормативно-правове регулювання і категорійно-понятійний апарат. Дипломатичне та консульське право. Поняття дипломатичного та консульського права. Органи зовнішніх відносин держав (органи зовнішніх зносин держави). Дипломатичні та консульські представництва держав, їх функції. Правові форми дипломатичних відносин.

Дипломатичне право міжнародних організацій. Дипломатичні та консульські привілеї і імунітети. Представництва та місії при міжнародних організаціях. Привілеї та імунітети представників держав, що беруть участь у діяльності міжнародних організацій і конференцій. Україна як одна з держав-засновниць ООН. Постійне представництво при Організації з моменту її створення. Модель дипломатії міжнародної організації: інституціональна взаємодія держав світу.

Сутність поняття «компаративістика». Компаративні (порівняльні) дослідження – новий напрям наукових досліджень. Теоретичні основи та пізнавальні можливості компаративістики. Історична компаративістика, політична компаративістика, юридична компаративістика тощо.

Дипломатія як досвід поколінь. Дипломатія – як політичний інститут. Визначення сутності та порівняння понять «дипломатія», «дипломат», «дипломатична служба», «дипломатична система» в історичній ретроспективі і перспективі. Сучасна дипломатія, теорія дипломатії: інноваційність і стереотипність.

Дипломатія – ефективний інструмент реалізації зовнішньої політики, носій миру і толерантності. Дипломатія як наука і мистецтво. Наступність дипломатії, основні етапи її історичного розвитку. Форми та методи дипломатії в історичній ретроспективі і перспективі.

Теорія рівноваги сил в міждержавних відносинах і її вплив на формування відповідних інститутів дипломатії. Інституціоналізація дипломатії. Інституціональні основи дипломатичних служб. Теоретичні доробки наукових шкіл доби Відродження. Італійські міста-держави – модель функціонування системи рівноваги. Виникнення нових дипломатичних інститутів: центральних відомств і постійних дипломатичних представництв.

Основи теорії дипломатії: методологія, сутність, історичні типи, форми і методи. Сутність термінів «модель», «парадигма», «система» в теорії дипломатії. Зміни в системі міжнародних відносин і сучасна модель дипломатії.

Дипломатична система, її структура і середовище. Системний підхід до аналізу зовнішньої політики і дипломатії. Сучасна теорія дипломатії: нові методологічні підходи. Компаративний і системний аналіз.

Тема 2. Моделі дипломатії іноземних держав і модель дипломатії України: інституціональна взаємодія. Інституціоналізація моделей дипломатії іноземних держав: традиції та сучасність.

Інституціоналізація моделей дипломатії іноземних держав. Історичні умови формування дипломатичних моделей (моделей дипломатії) Античності Середньовіччя. Рецепція дипломатичних традицій: спільне і

особливе. Особливості середньовічного періоду європейської дипломатії в рамках «християнської республіки» і верховного суверенітету римського понтифікату.

Інституціональні основи та історичні етапи розвитку дипломатичних служб світу доби Раннього Нового і Нового часу (кінець XV – XIX століття).

Концепція світського суверенітету. Компаративний (порівняльний) аналіз дипломатії XVI- XVIII століть. Становлення нової моделі дипломатії, дипломатичних служб нового історичного типу. Дипломатія, дипломатичні служби і дипломати на постійній основі.

Нормативно-правове регулювання зарубіжних країн у сфері дипломатії. Нормативно-правове регулювання України у сфері дипломатії. Закон України «Про дипломатичну службу» Документ 2449-VIII, чинний, поточна редакція — Редакція від 01.01.2022р. Дипломатія іноземних держав і дипломатія України: інституціональна взаємодія.

Тема 3. Дипломатія іноземних держав: модель дипломатії, модель дипломатичної служби, модель консульської служби: (категорійно-понятійний апарат та особливості).

Дипломатія іноземних держав: нормативно-правове регулювання і категорійно-понятійний апарат. Сутність термінів «Модель дипломатії», «Модель дипломатичної служби» і «Модель консульської служби». Загальна характеристика дипломатії та дипломатичної служби як дипломатичної інституції. Загальна характеристика консульської служби як консульської інституції. Модель дипломатії іноземної держави: поняття дипломатичного та консульського права; органи зовнішніх зносин іноземних держав дипломатичні та консульські представництва іноземних держав, їх функції; дипломатичні та консульські привілеї та імунітети.

Моделі дипломатії провідних держав Європи в контексті еволюції європейської політичної системи: компаративний аналіз (Франція, Німеччина, Італія, Іспанія). Історичні традиції та сучасна модель дипломатії європейських держав: компаративний аналіз. Дипломатична служба Франції (французька модель дипломатії). Дипломатична служба Німеччини (німецька модель дипломатії). Дипломатична служба Італії (італійська модель дипломатії). Дипломатична служба Іспанії (іспанська модель дипломатії).

Інституціональні основи, типологія та моделі дипломатичних служб світу. Поширення системи зовнішньополітичних центральних відомств і постійних дипломатичних представництв як наслідок процесу глобалізації ante litteram. Становлення нової моделі дипломатії в провідних державах світу. Інституціоналізація, основні типи і моделі дипломатичних служб світу. Сучасна модель дипломатії і виникнення нових теорій світоустрою.

Тема 4. Модель дипломатії Франції.

Модель дипломатії Франції: інституціональна історія. Модель дипломатії Французької Республіки (французька модель дипломатії). Міністерство закордонних справ Франції (Ке д'Орсе). Сайт Посольства Французької Республіки в Україні: інформаційне наповнення, структура, загальна характеристика.

Тема 5. Модель дипломатії Німеччини.

Модель дипломатії Німеччини: інституціональна історія. Модель дипломатії ФРН (німецька модель дипломатії). Міністерство закордонних справ ФРН. Сайт Посольства Федеративної Республіки Німеччина в Україні: інформаційне наповнення, структура, загальна характеристика.

Тема 6. Модель дипломатії Італії.

Модель дипломатії Італії: інституціональна історія. Модель дипломатії Італійської Республіки (італійська модель дипломатії). Міністерство закордонних справ Італії. Сайт Посольства Італійської Республіки в Україні: інформаційне наповнення, структура, загальна характеристика.

Тема 7. Модель дипломатії Іспанії.

Модель дипломатії Іспанії: інституціональна історія. Сучасна модель дипломатії Іспанії. (іспанська модель дипломатії). Міністерство закордонних справ Іспанії. Сайт Посольства Іспанії в Україні: інформаційне наповнення, структура, загальна характеристика.

Тема 8. Модель дипломатії Ватикану. Дипломатична служба Святого Престолу.

Модель дипломатії Ватикану (модель дипломатії та дипломатичної служби Святого Престолу). Сайт Посольства Ватикану в Україні: інформаційне наповнення, структура, загальна характеристика. Дипломатія Ватикану в контексті еволюції європейської політичної системи: компаративний аналіз. Дипломатична служба Святого престолу. Історія папської дипломатії: основні етапи, особливості. Сучасна зовнішньополітична служба Ватикану: модель, структура, функції. Закордонні місії Святого престолу: види, характерні риси та специфіка діяльності. Протокол папської дипломатії: історія та сучасність. Підготовка дипломатичних кадрів Святого престолу. Конфлікти «нового» покоління і фактор релігії: історія, теорія, практика

Тема 9. Модель дипломатії Європейського Союзу.

Модель дипломатії Європейського Союзу (модель дипломатії міжнародної інституції). Служба закордонних справ Європейського Союзу. Сайт Представництва ЄС в Україні: інформаційне наповнення, структура, загальна характеристика.

Тема 10. Модель дипломатії Польщі.

Моделі дипломатії держав Центрально-Східної Європи: компаративний аналіз. Інституціональні основи, історичні традиції та сучасні моделі дипломатії держав Центрально-Східної Європи. Національні особливості. Реформування дипломатичних служб в умовах розширення Європейського Союзу. Дипломатія України в контексті політики європейської та євроатлантичної інтеграції. Компаративний аналіз моделей дипломатії держав Центрально-Східної Європи.

Модель дипломатії Польщі: інституціональна історія. Сучасна модель дипломатії Республіки Польща (польська модель дипломатії). Міністерство закордонних справ Республіки Польща. Сайт Посольства Республіки Польща в Україні: інформаційне наповнення, структура, загальна характеристика.

Тема 11. Модель дипломатії Великої Британії.

Модель дипломатії Англії: інституціональна історія. Модель дипломатії Великої Британії (англійська модель дипломатії). Міністерство закордонних справ Великої Британії (Форін Офіс). Сайт Посольства Великої Британії в Україні: інформаційне наповнення, структура, загальна характеристика.

Тема 12. Модель дипломатії США.

Моделі дипломатії США і Великої Британії: компаративний аналіз. Історичні традиції та сучасна модель дипломатії США і Великої Британії. Дипломатична служба і сучасна зовнішньополітична система Великої Британії (британська модель дипломатії). Дипломатична служба і сучасна зовнішньополітична система США (американська модель дипломатії). Компаративний аналіз моделей дипломатії Великої Британії та Сполучених Штатів Америки. Модель дипломатії США (американська модель дипломатії). Міністерство закордонних справ США. Сайт Посольства США в Україні: інформаційне наповнення, структура, загальна характеристика.

Тема 13. Модель дипломатії держав Латинської Америки.

Модель дипломатії держав Латинської Америки: інституціональна історія. Сучасні моделі дипломатії держав Латинської Америки Латиноамериканська модель дипломатії. Іberoамериканська модель дипломатії. Міністерство закордонних справ як інституція в державах Латинської Америки. Сайти Посольств держав Латинської Америки в Україні: інформаційне наповнення, структура, загальна характеристика (компаративний аналіз).

Тема 14. Модель дипломатії Бразилії.

Модель дипломатії Бразилії: інституціональна історія. Модель дипломатії Республіки Бразилія. Бразилійська модель дипломатії. Іberoамериканська модель дипломатії. Міністерство закордонних справ Республіки Бразилія. Сайт Посольства Республіки Бразилія в Україні: інформаційне наповнення, структура, загальна характеристика.

Тема 15. Модель дипломатії – держави Африки.

Модель дипломатії держав Африканського континенту: історія та сучасність. Африканська модель дипломатії. Міністерство закордонних справ як інституція держав Африки. Сайти Посольств держав Африки в Україні: інформаційне наповнення, структура, загальна характеристика.

Тема 16. Модель дипломатії Індії.

Модель дипломатії Індії: інституціональна історія. Модель дипломатії Республіки Індія. Індійська модель дипломатії. Міністерство закордонних справ Індії. Сайт Посольства Республіки Індія в Україні: інформаційне наповнення, структура, загальна характеристика.

Тема 17. Модель дипломатії Японії.

Модель дипломатії Японії: інституціональна історія. Сучасна модель дипломатії Японії. Японська модель дипломатії. Міністерство закордонних

справ Японії. Сайт Посольства Японії в Україні: інформаційне наповнення, структура, загальна характеристика.

Тема 18. Модель дипломатії Китаю.

Модель дипломатії Китаю: інституціональна історія. Модель дипломатії Китайської Народної Республіки (КНР). Китайська модель дипломатії. Міністерство закордонних справ Китаю. Сайт Посольства Китайської Народної Республіки в Україні: інформаційне наповнення, структура, загальна характеристика. Моделі дипломатії Китаю та Японії: компаративний аналіз. Історичні традиції та сучасна модель дипломатії Китаю та Японії: Дипломатична служба Китаю (китайська модель дипломатії). Дипломатична служба Японії (японська модель дипломатії). Компаративний аналіз моделей дипломатії Китайської Народної Республіки і Японії.

Тема 19. Моделі дипломатії Ірану та Афганістану: компаративний аналіз.

Історичні етапи формування дипломатичної служби Ірану. Сучасна модель дипломатії Ірану, її національна специфіка. Дипломатична служба Ірану на сучасному етапі. Структура і діяльність МЗС Ісламської Республіки Іран (ІРІ). Кадрова політика і підготовка дипломатичних кадрів. Дипломатична служба Афганістану: історичні етапи, національні особливості. Дипломатична служба Афганістану на сучасному етапі: структура МЗС Ісламської Республіки Афганістан (ІРА). Підготовка дипломатичних кадрів. Дипломатичні служби Ірану і Афганістану наприкінці ХХ – початку ХХІ століть. Особливе місце двох держав у регіональній і міжнародній політиці. Порівняльний аналіз моделей дипломатії Ісламської Республіки Іран та Ісламської Республіки Афганістан.

Тема 20. Моделі дипломатії Алжиру і Саудівської Аравії: компаративний аналіз.

Модель дипломатії та дипломатична служба Алжиру. Історичні етапи й специфіка формування. Модель дипломатії Саудівської Аравії. Саудівське зовнішньополітичне відомство і дипломатичний корпус: етапи становлення, загальна характеристика, кадрове забезпечення. Порівняльний аналіз моделей дипломатії Алжирської Народної демократичної Республіки та Королівства Саудівська Аравія.

Тема 21. Модель іноземного дипломата ХХІ століття.

Модель іноземного дипломата в глобалізованому світі. Професійна модель фахівця у сфері міжнародних відносин в умовах глобалізаційного світоустрою (знання, уміння, навички, професійні компетентності). Дипломатія і розвідка. Військова розвідка. Розвідка і аналітична робота. Захист національних інтересів держави.

Тема 22. Модель дипломатії України в контексті особливостей становлення української державності.

Становлення і розвиток дипломатії України в контексті багатовікового українського державотворення. Роль дипломатії в країнах з перехідними економіками. Роль української дипломатії в проведенні ринкових реформ в

державі та в забезпеченні зовнішньополітичної та зовнішньоекономічної безпеки наприкінці XX – початку XXI ст. Сучасна модель дипломатії України. Світова практика та українські традиції. Модель української дипломатії в контексті особливостей українського державотворення.

Тема 23. Дипломатія і політичні переговори: проблема ідентифікації, функції, типологія, моделі.

Дипломатія і переговори: основи теорії переговорів, моделі, види, специфіка. Сутність поняття «переговори» в історичній ретроспективі і перспективі. Національні особливості переговорного процесу. Компаративний аналіз західного і східного стилів переговорів. Алгоритм переговорного політичного процесу. Міжнародно-правові основи переговорів. Форми дипломатичних переговорів: двосторонні переговори, переговори на найвищому рівні, міжнародні конференції, міжнародні організації. Право на участь у переговорах.

Теоретична підготовка до проведення переговорів. «Брудні технології» переговорів. Алгоритм ведення переговорів. Моделі поведінки в переговорному процесі. Зміст та організація проведення ділових переговорів. Види міжнародних переговорів: переговори в умовах співробітництва і переговори в умовах конфлікту. Теорія і практика проведення дипломатичних переговорів. Технологія переговорного процесу. PR-супровід переговорного процесу і новітні інформаційні технології. Теорія переговорного процесу. Концепція політичних переговорів: вибір стратегії та тактики. Організація переговорів: моделі і алгоритми. Наукові аспекти політичних переговорів. «Жорсткі» і «м'які» переговорні технології. Аналіз результатів переговорів і виконання досягнутих домовленостей. Соціокультурна ідентичність, національний характер і національний стиль переговорного процесу: проблеми інтерпретації. Національний стиль як фактор політичних переговорів.

Стиль ведення переговорів (американський, англійський, французький, німецький, японський, китайський): компаративний аналіз.

Тема 24. Дипломатична служба в новій міжнародній системі другої половини XX – початку XXI століття: компаративний аналіз.

Криза дипломатії у XX столітті і реформування дипломатичних інститутів. Загальні тенденції та національна специфіка. Чинники кризи дипломатії на рубежі століть. Наслідки реформ дипломатичних інститутів і дипломатичних систем. Порівняльний аналіз моделей дипломатії XXI століття. Сучасний стан дипломатичних служб світу в умовах глобалізації, інтеграції, інституціоналізації та регіоналізації. Зростаюча роль багатосторонньої дипломатії, дипломатії самітів, публічної дипломатії, дипломатії неурядових організацій, економічної дипломатії, ролі релігії в міжнародних відносинах, зовнішній політиці і дипломатії. Сучасний стан дипломатичних служб світу в умовах глобалізації, інтеграції та регіоналізації. Компаративний аналіз і перспективи розвитку дипломатичних служб світу.

Тема 25. Традиційність і новаційність у функціонуванні дипломатичних систем держав світу.

Теорії міжнародних відносин і дипломатії в умовах становлення нового світового порядку. Їх вплив на дипломатичні системи та систему дипломатичної взаємодії. Системний аналіз в теорії дипломатії. Основні поняття системної теорії. Понятійно-категоріальний апарат: дипломатична система, система органів дипломатичної служби, працівники дипломатичної служби, середовище дипломатичної роботи. Особливості та основні напрями системного аналізу. Теорія операцій в інформаційно-аналітичній діяльності. Інформаційно-аналітична діяльність дипломата. Слабкі і сильні сторони моделей сучасних дипломатичних служб. Прогностичні моделі дипломатії та дипломатичних систем.

Тема 26. Дипломатичні системи і моделі дипломатії держав світу в добу цифровізації.

Цифровізація дипломатії та дипломатичної служби в умовах глобалізації. Моделі дипломатії держав: нові виклики і загрози сьогодення. Організаційно-кадрове забезпечення дипломатичної служби. Етапи дипломатичної кар'єри. Кадрова політика і кар'єра. Професійна підготовка дипломатичних кадрів: моделі підготовки і професійна придатність. Психодіагностичні методи підбору персоналу. Особливості професійного добору. Кадровий менеджмент. Світовий і український досвід підготовки дипломатичних кадрів: компаративний аналіз. Система підготовки кадрів. Дипломатичні кадри: відбір, навчання, просування по службі, рангування. Модель ідеального дипломата. Дипломатія і дипломати ХХІ століття.

Тема 27. Модель поведінки дипломата в державі перебування.

Кросскультурне спілкування в діяльності дипломата: теоретичні основи, історичні традиції. Модель поведінки дипломата з представниками різних культур: культурна схожість і відмінності, історичні традиції та національна специфіка. Бізнес-культура і стиль переговорів. Теоретичні основи, формальні та неформальні аспекти ділового спілкування. Невербальне спілкування: мова міміки, поглядів, жестів. Дипломатичні бесіди і контакти дипломатів. Контакти дипломатів у середовищі країни перебування. Поняття, види дипломатичної бесіди та її основні алгоритми.

Тема 28. Дипломатична система держави перебування та її національні особливості. Розвідка і захист національних інтересів.

Дипломатія і дипломатична система іноземних держав. Міжнародно-політичні, соціокультурні та політико-дипломатичні особливості. Трансформація дипломатичних систем держав світу в сучасних умовах ХХІ століття. Розвідка і захист національних інтересів. Військова розвідка.

Тема 29. Дипломатія і психологія: теоретичні основи, тренінги, адаптивні методики.

Психологія спілкування. Паравербальна і невербальна комунікація. Дипломатія і кризові ситуації. Класифікація надзвичайних (кризових, екстремальних) ситуацій. Психологія екстремальних ситуацій. Психологія тероризму. Модель поведінки дипломата в кризових ситуаціях. Дипломатія і психологія. Психологія для дипломата: теоретичні основи. Психологічні

тренінги й адаптивні методики. Психологічний тренінг дипломата. Психологічне тестування. Психологічний дебрифінг.

Тема 30. Національні особливості в переговорах і дипломатичному протоколі (державному протоколі) перед новими викликами і загрозами глобалізованого світу XXI століття.

Дипломатичний протокол, церемоніал і етикет міжнародної ввічливості в умовах глобалізації. Національні особливості і стилі ведення переговорів іноземними партнерами. Поліцентричний світоустрій і дипломатичний протокол. Національні особливості етикету міжнародної ввічливості.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р
Тема 1. Дипломатія іноземних держав: нормативно-правове регулювання і категорійно-понятійний апарат. Концепт «Дипломатія іноземних держав».	6	2				4
Тема 2. Моделі дипломатії іноземних держав і модель дипломатії України: інституціональна взаємодія. Інституціоналізація моделей дипломатії іноземних держав: традиції та сучасність.	4					4
Тема 3. Дипломатія іноземних держав: модель дипломатії, модель дипломатичної служби, модель консульської служби: (категорійно-понятійний апарат та особливості).	4					4
Тема 4. Модель дипломатії Франції.	6	2				4
Тема 5. Модель дипломатії Німеччини.	6		2			4
Тема 6. Модель дипломатії Італії.	6	2				4
Тема 7. Модель дипломатії Іспанії.	6		2			4
Тема 8. Модель дипломатії Ватикану. Дипломатична служба Святого Престолу.	6	2				4
Тема 9. Модель дипломатії Європейського Союзу.	6		2			4
Тема 10. Модель дипломатії Польщі.	6		2			4

Тема 11. Модель дипломатії Великої Британії.	6	2				4
Тема 12. Модель дипломатії США.	6		2			4
Тема 13. Модель дипломатії держав Латинської Америки.	6	2				4
Тема 14. Модель дипломатії Бразилії.	4					4
Тема 15. Модель дипломатії – держави Африки.	4					4
Тема 16. Модель дипломатії Індії.	4					4
Тема 17. Модель дипломатії Японії.	6		2			4
Тема 18. Модель дипломатії Китаю.	4					4
Тема 19. Моделі дипломатії Ірану та Афганістану: компаративний аналіз.	4					4
Тема 20. Моделі дипломатії Алжиру і Саудівської Аравії: компаративний аналіз.	4					4
Тема 21. Модель іноземного дипломата ХХІ століття.	6		2			4
Тема 22. Модель дипломатії України в контексті особливостей становлення української державності.	4					4
Тема 23. Дипломатія і політичні переговори: проблема ідентифікації, функції, типологія, моделі.	4					4
Тема 24. Дипломатична служба в новій міжнародній системі другої половини ХХ – початку ХХІ століття: компаративний аналіз.	4					4
Тема 25. Традиційність і новаційність у функціонуванні дипломатичних систем держав світу.	4					4
Тема 26. Дипломатичні системи і моделі дипломатії держав світу в добу цифровізації.	6		2			4
Тема 27. Модель поведінки дипломата в державі перебування.	4					4
Тема 28. Дипломатична система держави перебування та її національні особливості. Розвідка і захист національних інтересів.	4					4
Тема 29. Дипломатія і психологія: теоретичні основи, тренінги, адаптивні методики.	4					4
Тема 30. Національні особливості в переговорах і дипломатичному протоколі (державному протоколі) перед новими викликами і загрозами глобалізованого світу ХХІ століття.	6					6

Консультація	0				0	
Разом за I семестр	150	12	16		0	122
Всього за рік	150	12	16		0	122

7.3. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1.	Дипломатія іноземних держав: нормативно-правове регулювання і категорійно-понятійний апарат. Концепт «Дипломатія іноземних держав».	2 год.
2.	Дипломатія іноземних держав: модель дипломатії, модель дипломатичної служби, модель консульської служби: (категорійно-понятійний апарат та особливості).	0 год.
3.	Модель дипломатії Франції.	2 год.
4.	Модель дипломатії Італії.	2 год.
5.	Модель дипломатії Ватикану. Дипломатична служба Святого Престолу.	2 год.
6.	Модель дипломатії Великої Британії.	2 год.
7.	Модель дипломатії держав Латинської Америки.	2 год.
8.	Модель дипломатії Китаю	0 год.
9.	Дипломатична система держави перебування та її національні особливості. Розвідка і захист національних інтересів.	0 год.
10.	Національні особливості в переговорах і дипломатичному протоколі (державному протоколі) перед новими викликами і загрозами глобалізованого світу XXI століття.	0 год.
Разом		12 год.

7.4. Теми практичних (семінарських) занять:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1.	Моделі дипломатії іноземних держав і модель дипломатії України: інституціональна взаємодія. Інституціоналізація моделей дипломатії іноземних держав: традиції та сучасність.	0 год.
2.	Модель дипломатії Німеччини.	2 год.
3.	Модель дипломатії Іспанії.	2 год.
4.	Модель дипломатії Європейського Союзу.	2 год.
5.	Модель дипломатії Польщі.	2 год.
6.	Модель дипломатії США.	2 год.
7.	Модель дипломатії – держави Африки.	0 год.
8.	Модель дипломатії Індії.	0 год.
9.	Модель дипломатії Японії.	2 год.
10.	Модель іноземного дипломата XXI століття.	2 год.
11.	Дипломатичні системи і моделі дипломатії держав світу в добу цифровізації.	2 год.
12.	Дипломатія і психологія: теоретичні основи, тренінги, адаптивні методики.	0 год.

Разом		16 год.
--------------	--	----------------

7.5. Самостійна робота

Види самостійної та індивідуальної роботи	Рекомендована література	Форми контролю та звітності
<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>
Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу	Конспект лекцій	Експрес опитування
Підготовка до семінарських завдань	документи – 1-10 базова – 11-20 допоміжна – 21-65 інформаційні ресурси довідкова література	Усне опитування, тематичне тестування
Самостійне опанування тем курсу	документи – 1-10 базова – 11-20 допоміжна – 21-65 інформаційні ресурси довідкова література	тематичне тестування, підготовка індивідуального творчого завдання
Завдання для підвищення рейтингу студентів		
Виступ по темі індивідуального творчого завдання	допоміжна література	захист
Участь у студентських конференціях	базова література	стаття/тези

8. Рекомендовані джерела інформації

Документи і нормативно правові акти:

1. Конституція України: чинне законодавство зі змінами та допов. (офіційний текст). К.: ПАЛИВОДА А. В., 2022. 72 с.
2. Віденська конвенція про дипломатичні зносини. 18 квітня 1961 р. // УРСР у міжнародних відносинах: міжнародні договори, конвенції, угоди та інші акти, учасником яких є Україна. К., 1966.
3. Віденська конвенція про консульські зносини. 24 квітня 1963 р. // Інформаційно-довідковий бюлетень консульських зносин. К., 1996.
4. Закон України «Про державну службу», від 10.12.2015, №889-VIII (у редакції від 01.01.2023р.; редакція відбудеться 31.03.2023р.).
5. Закон України «Про дипломатичну службу», від 07.06.2018, № 2449-VIII (у редакції від 01.01.2022р.).
6. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», від 01.07.2010, № 2411-VI (у редакції від 08.07.2018р.; редакція відбудеться 31.03.2023р.).

7. Положення про Державний Протокол та Церемоніал України від 22 серпня 2002р. (у редакції від 15.02.2010р.).

8. Положення про дипломатичне представництво України за кордоном // Розпорядження Президента України від 22 жовтня 1992 р. № 166/92.

9. Положення про порядок розміщення дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав і представництв МО в Україні, затверджене постановою КМ України від 27 лютого 1995 р. (у редакції від 02.11.2017р.).

10. Указ президента України від 22 серпня 2002 р. «Про Державний Протокол і Церемоніал України». Положення про Державний Протокол та Церемоніал України (у редакції від 15.02.2010р.).

Основні:

1. Асташенкова Д.К. Міжнародні візити та переговори: організація і протокольний супровід: навч. Посібник. Дипломатична академія України при МЗС України. Київ, 2020. 88с.

2. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Дипломатія: кібербезпека та шляхетність переговорів: навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. 222 с.

3. Луцишин Г. І. Конфліктологія та теорія переговорів: Навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 200 с.

4. Подворна О. Г. Дипломатичний протокол та етикет: навчальний посібник. Вид. 2-ге: перероб. та доп. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2020. 218 с.

5. Тихомирова Є.Б., Постоловський С.Р. Конфліктологія та теорія переговорів. Підручник (стереотипне видання). Суми: Університетське видання, 2023. 240 с.

6. Тодоров І.Я. Євроатлантична інтеграція: історія та сучасність. Навчальний посібник. Ужгород – Київ, 2023. 360 с.

7. Турчин Я. Б., Дорош Л. О., Івасечко О. Я. Дипломатична та консульська служба. Підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 332 с.

8. Ціватий В.Г. Дипломатичний протокол і етикет міжнародної ввічливості в умовах мондіалізованого світоустрою ХХІ століття: теоретико-методологічний і практичний дискурси наукової та освітньої дипломатії. Сучасне суспільство: Монографія. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2022. Розділ 3.12. С. 338–348.

9. Ціватий В.Г. Публічне мовлення, дипломатична риторика і міжкультурна комунікація у сфері міжнародних відносин та етикетних практик: інституціональний, міжнародно-інформаційний та політико-дипломатичний дискурси. Трансформація суспільних відносин в умовах цивілізаційних змін: Монографія. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2023. Розділ. 4.7. С. 337-363.

10. Яхно Т.П., Куревіна І.О. Конфліктологія та теорія переговорів. Навчальний посібник. Київ, ЦУЛ, 2021. 168 с.

Додаткові:

1. Балабанов К. В., Трофименко М.В. Дипломатична та консульська служба: Підручник. Донецьк, 2013. 432с.
2. Білецька Т.В., Ігнат'єва Т.В. Міжнародні конфлікти сучасності: теорія і практика аналізу: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський, 2020. 50 с.
3. Блінов О.А. Психологічне забезпечення переговорного процесу: Навчальний посібник. Київ: НАУ, 2013.
4. Військова розвідка: навчальний посібник / упорядники: Д.В. Зайцев, А.П. Наконечний, С.О. Пахарєв, І.О. Луценко; за ред. В.Б. Добровольського. Київ: Вид. «КНТ», 2022. 332 с.
5. Галушко В.П. Діловий протокол та ведення переговорів: Навчальний посібник. Вінниця: «Нова книга», 2002.
6. Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення. Київ, 2019. Видання друге, істотно доповнене. 208с.
7. Гуменюк Б. І. Дипломатична служба: правове регулювання: Навчальний посібник. К.: Либідь, 2007. 224с.
8. Гуменюк Б. І. Основи дипломатичної та консульської служби: Навчальний посібник. Київ: Либідь, 2004. 248с.
9. Дорош Л. О., Івасечко О. Я., Турчин Я. Б. Зовнішня політика України. Навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. 348 с.
10. Іванець Т. М. Соціологія міжнародних відносин: навч. посіб. Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. 232 с.
11. Капітоненко М.Г. Міжнародні конфлікти: навч. посіб. К.: Либідь, 2009. 352 с.
12. Кеннеді Г. Домовлятися завжди. Як досягати максимуму в будь-яких переговорах; пер. з англ. Тетяни Микитюк. Харків: Книжковий Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2016. 336 с.
13. Кіріакіді М.В. Військово-морський етикет та церемоніал: довідник / М.В. Кіріакіді, Г.Г. Стельмах, С.В. Воропай. Одеса: Олді+, 2022. 102 с.
14. Корсунський С. Зовнішня політика в епоху трансформацій. Серія «Історія та політика». Харків: Віват, 2020. 256 с.
15. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Дипломатична та консульська служба: навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 178 с.
16. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Захист інформації: міжнародні відносини та політичний консалтинг: навчальний посібник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022. 312 с.
17. Матлай Л. С. Дипломатія України. Навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. 260 с.
18. Палеха Ю.І., Пристайко В.В. Документування в дипломатичній діяльності: навч. посібник. К.: «Вид-во Ліра-К». 2015. 284 с.
19. Пентилюк М.І., Маруніч І.І., Гайдаєнко І.В. Ділове спілкування та культура мовлення. Навчальний посібник. Київ, ЦУЛ, 2020. 224 с.
20. Розвідка та іноземні армії. Інформаційна робота. Левченко О.В., Вінник В.В., Устименко О.В. Видавництво: КНТ, 2022. 124 с.

21. Росс Д. Переговори у стилі Трампа. Ефективні стратегії і прийоми майстерного ведення бізнес-переговорів; пер. з англ. З. Лобач. Київ: «КМ-БУКС», 2019.
22. Сагайдак О.П. Дипломатичний протокол та етикет. Львів., 2019. 3-є вид.
23. Сагайдак О.П., Сардачук П.Д. Посольство і консульство: Організація і форми роботи: навчальний посібник. Київ, 2014. 317 с.
24. Снітинський В. В., Завальницька Н. Б., Брух О. О. Діловий етикет у міжнародному бізнесі: Навчальний посібник. Львів, 2022. 300 с.
25. Станчев М.Г. Дипломатичний протокол та етикет: Навчальний посібник. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2018. 96 с.
26. Тимошенко Н.Л. Корпоративна культура. Діловий етикет. – К.: Знання, 2006.
27. Трофименко А. В., Константинова Ю.В. Конфліктологія та теорія переговорів: навчальний посібник. Маріуполь: МДУ, 2020. 375 с.
28. Фішер Р., Юрі У, Петтон Б. Шлях до Так. Як вести переговори, не здаючи позицій/ Р. Фішер, У. Юрі, Б. Петтон; пер. з англ. Р. Свято. Київ: «Основи», 2016.
29. Ціватий В.Г. Дипломатія і підготовка дипломата ХХІ століття: традиції, інновації, моделі. Науковий вісник Дипломатичної академії України. Київ, 2004. Вип. 10. Ч. I. С. 11-31.
30. Ціватий В.Г. Європейський дипломатичний простір і дипломатичні практики XVI-XVIII ст.: український контекст. Україна дипломатична'2014: Науковий щорічник. Київ: ІВЦ «Планета», 2014. Вип. 15. С. 579-588.
31. Ціватий В.Г. Переговори і моделі переговорного процесу в мондіалізованому світі ХХІ століття: міжкультурно-комунікаційний і політико-дипломатичний аспекти. Нотатки сучасної науки: електронний мультидисциплінарний науковий часопис. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2023. Випуск 4 (IV). С. 7–9.
32. Ціватий В.Г. Уособлення українців та України очима європейців доби раннього Модерного часу (XVI-XVIII ст.): інституціональний, діаспоральний і всесвітньо-історичний дискурси. Україна у світовому історичному просторі: збірник наукових статей. Маріуполь: МДУ, 2019. С. 126-130.
33. Цюрупа М. В. Основи конфліктології та теорії переговорів: Навчальний посібник. Київ: «Кондор», 2011. 192 с.
34. Чекаленко Л. Д. Діловий протокол та етикет: історія та сучасність: Навчальний посібник. Методологічні матеріали / ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», КНУ імені Тараса Шевченка. Київ, «LAT&K», 2019. 78 с.
35. Чичкало-Кондрацька І.Б., Новицька І.В. Дипломатичний і діловий протокол: Навчальний посібник. Полтава: ПолтНТУ, 2018. 117 с.
36. Чугасенко Ю.О. Дипломатичний і міжнародний діловий протокол та етикет: навч. посіб. Нац. акад. упр. К. : Нац. акад. упр., 2011. 164 с.

37. Шеломенцев В.М. Етикет і сучасна культура спілкування. В.К. Федорченко (заг. ред.). 2-е вид. Київ: Лібра, 2003. 415 с
38. Шергін С.О. Політологія міжнародних відносин: навч. посіб. 3-є видання, виправ. і доповн. Київ : «Центр учбової літератури». 2020. 258 с.
39. Шинкаренко Т.І. Дипломатичний протокол та етикет: Навчальний посібник. Київ, 2009. 295с.
40. Шинкаренко, Т.І. Мова дипломатичних документів: навчальний посібник / Т.І. Шинкаренко, А.Г. Гуменюк, О.Ю. Ковтун. К., 2009. 112 с.
41. Berridge G.R. Diplomacy, Third Edition: Theory and Practice. Palgrave Macmillan: Basingstoke and New York, 2022. 6th edition. 240p.
42. Diplomacy for Professionals and Everyone (Diplomatic Studies, 20). Alisher Faizullaev. Brill-Nijhoff, 2022. 324 p.
43. Global Diplomacy: An Introduction To Theory And Practice. Thierry Balzacq, Frédéric Charillon, Frédéric Ramel, Nicole Snow. Palgrave Macmillan, 2020. 350 p.
44. Modern Diplomacy in Practice. Robert Hutchings, Jeremi Suri. Palgrave Macmillan, 2020. 260 p.
45. Orłowski Tomasz. Protokół dyplomatyczny. Między tradycją a nowoczesnością. Wydawnictwo: Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, 2022. 480 s.

Інформаційні ресурси:

1. Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Міністерство закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/>
3. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Словник термінів міжкультурної комунікації / Ф. С. Бацевич; М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Київ: Довіра, 2007. 205 с. (Словники України). URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0002863

Довідкова література:

1. Українська дипломатична енциклопедія: у 2 т. / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин ; [редкол.: Л. В. Губерський (голова) та ін.]. Київ: Знання України, 2004. Т. 1-2.
2. Українська дипломатична енциклопедія: у 5-ти томах. Харків: Фоліо, 2013.Т.1-5.

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна «Дипломатія іноземних держав»

Методи навчання:

Під час викладання курсу «Дипломатія іноземних держав» використовується різні методи навчання – традиційні (лекції, практичні заняття, презентація індивідуальних завдань, опитування), активні методи навчання (дискусійні групи, конкурентні групи, ситуаційні вправи, мозковий штурм), виконання індивідуальних завдань та їх публічна презентація, підготовка тез наукових доповідей і статей до наукових збірників.

У процесі вивчення дисципліни використовуються пояснювально-ілюстративний, дослідницький та інтерактивні методи навчання, зокрема, метод вивчення конкретних ситуацій, семінар, метод групової дискусії, круглого столу, кейс-методи (кейс-стаді), метод «мозкові атаки», науковий диспут, наукова полеміка та інші.

Методичне забезпечення курсу:

Під час викладання курсу «Дипломатія іноземних держав» використовується різні види і засоби методичного забезпечення:

1. Навчальні аудиторії, які обладнані для проведення лекційних і семінарських занять.
2. Робоча програма навчальної дисципліни.
3. Опорні конспекти лекцій.
4. Методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни та завдання до семінарських занять.
5. Завдання для колоквиуму; завдання для індивідуального творчого проекту; питання для підготовки до екзамену.
6. Інтернет-ресурси.
7. Ілюстративні матеріали.
8. Набір карт: карта світу; карта сучасної Європи; карта України.
9. Аудіовізуальні, технічні і комп'ютерні засоби навчання: комп'ютери, мультимедійний проектор, екран інші технічні засоби навчання (ТЗН).
10. Авторські презентації та відеоматеріали, відеотека з навчальної дисципліни: «Дипломатія іноземних держав».